

การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการการศึกษา และแนวทางการพัฒนาการศึกษาของ
แรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ

โดย

นางอัญวดี รัตนะผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-328-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF STATE, PROBLEMS EDUCATIONAL NEEDS AND
GUIDELINES FOR EDUCATIONAL DEVELOPMENT OF
THAI LABOURS GOING TO WORK ABROAD

Mrs.Tanvadee Rattanaphol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Foundations of Education

Department of Foundations of Education

Graduate School

Chulalongkorn University

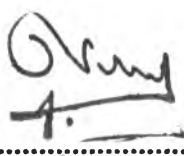
Academic Year 1998

ISBN 974-332-328-7.

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการการศึกษา และแนวทางการพัฒนา
การศึกษาของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ
โดย นางธัญวดี รัตนะผล
ภาควิชา สารัตถศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวณิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวณิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชพลเมือง)

C940155 : MAJOR Foundations of Education
KEY WORD: Education / Development / Problem / Thai labour

TANVADEE RATTANAPHOL: A STUDY OF STATE , PROBLEMS EDUCATIONAL NEEDS AND GUIDELINES FOR EDUCATIONAL DEVELOPMENT OF THAI LABOURS GOING TO WORK ABROAD. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. TIPAWAN LACHAWANICH , Ph.D. 127 pp.
ISBN 974-332-328-7.

The purpose of this research was to examine the general state of Thai labours to work abroad, their problems and educational needs and suggested guidelines for their educational development. Purposive sampling was applied to select 411 Thai labourers from 20 employment agencies sending Thai labours to work abroad in 1997, questionnaire was the only instrument to collect data.

The findings were as follows:

1. General state: Thai labours who wanted to work abroad were mostly married males, aged ranging from 26-30 years. Most of them were originally farmers from the Northeast with unstable income, being in debt with average interest rate of 3.5-5 % per month and Pratom 5-6 completion. The majority of them wanted to work as factory workers in Taiwan expecting to earn approximately 15,001- 20,000 baht per month.
2. Three major problems were found as the followings:
  - 2.1 employment : inadequacy of job availability in the rural areas
  - 2.2 skill development: lack of modern materials for training
  - 2.3 social welfare: no job security
3. Educational needs , the labourers needed the followings :
  - 3.1 basic education: foreign language, especially English learning
  - 3.2 information service: a mobile information service providing knowledge and update labour force
  - 3.3 vocational skill: auto spare parts and mechanics
4. Guidelines for educational development suggested by the labourers as the followings:
  - 4.1 basic education: should support them with continuing and life long education (formal and nonformal education)
  - 4.2 information service: should provide them with fast and successive information concerning labour force.
  - 4.3 vocational skill : should encourage community schools to provide them with vocational skills and foreign language especially English.

ภาควิชา.....

สารัตถศึกษา

สาขาวิชา.....

พื้นฐานการศึกษา

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชา
สารัตถศึกษา ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ต่างๆ ให้กับศิษย์ด้วยความเต็มใจเสมอ ความรู้
ในแต่ละวิชามีประโยชน์และคุณค่ายิ่งต่อการนำมาประมวลใช้เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ และ
สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานในหน้าที่ได้อย่างดี ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุก ๆ ท่าน
และผู้ทรงคุณวุฒิจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง ดร.รวิวรรณ ชินะตระกูล ผู้อำนวยการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
ฝ่ายการจัดหางานต่างประเทศ คุณนรา รัตนรุจ คุณสัมพันธ์ เส็งสุวรรณ ผู้อำนวยการกอง
วิชาการและแผนงาน คุณไพศาล พฤติพร ผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานไทยในต่าง
ประเทศ คุณไพรัช ล้ายอง ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวทางการปรับแก้เครื่องมือในการทำวิจัย
รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านของหน่วยฝึกอบรมแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ ได้อำนวย
ความสะดวกทุกประการในการเก็บข้อมูล

กำลังใจและพลังในการเรียน ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ได้มาจากการสนับสนุน
และการให้ความมั่นใจแก่ศิษย์เสมอทุกครั้งที่ได้พบท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพวรรณ
เลชะวนิช

คุณพ่อ คุณแม่ กัลยาณมิตร เพื่อนร่วมเรียนและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนถึงเด็กนักเรียน
ทุกคน ที่ส่งผลให้เกิดความเพียรพยายามในการเรียน รวมทั้งผู้อำนวยการ อาจารย์พิบูล
พิทักษ์ธรรม และผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์พจนีย์ วราลักษณ์ ที่ให้โอกาสดี ๆ ในการเพิ่ม
พูนความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้กับการพัฒนางานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน
ชุมชน และสังคมต่อไป

ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ และน้ำใจที่ประเสริฐของทุก ๆ ท่านที่กล่าวมา ผู้วิจัยกราบ
ขอบพระคุณอย่างสูง

ธัญวดี รัตนะผล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความในการวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
สภาพทั่วไปของแรงงานไทย	17
ปัญหาด้านแรงงานไทยและสวัสดิการสังคมของแรงงานไทยในช่วงแผน พัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2538- 2544).....	24
ความต้องการการศึกษาและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของ แรงงานไทย	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	49
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	86
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	86
วิธีดำเนินการวิจัย	86
สรุปผลการวิจัย	88
อภิปรายผลการวิจัย	92
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	104
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต	108
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก	114
ประวัติผู้เขียน	127

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ.....	62
2	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม สถานภาพ	62
3	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม ช่วงอายุ	63
4	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม การนับถือศาสนา	63
5	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม ภูมิภาคเดิม	64
6	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน	64
7	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม วุฒิทางการศึกษา	65
8	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม อาชีพเดิมก่อนจะไปทำงานต่างประเทศ	65
9	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเดิม	66
10	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม รายได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพเดิม	66
11	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม รายจ่ายในแต่ละเดือน	67
12	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม รายได้ที่คาดว่าจะได้รับเมื่อไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ	67
13	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม ประเทศ	68
14	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม ประเภทของงานที่สมัคร	68
15	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตาม สถานะหนี้สิน	69

16	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามแหล่งเงินกู้	69
17	จำนวนและร้อยละของจำนวนเงินที่แรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	70
18	กู้ยืม	70
19	จำนวนและร้อยละของแรงงานไทยที่กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ย	71
20	วัตถุประสงค์ที่แรงงานไทยเดินทางไปทำงานต่างประเทศกู้ยืมเงิน.....	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาด้านการมีงานทำของแรงงาน	72
21	ไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการพัฒนาฝีมือแรงงานของ	73
22	แรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาด้านสวัสดิการสังคมของแรง	74
23	งานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาแรงงานไทยที่จะไปทำงาน	75
24	ต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการการศึกษาขั้นพื้นฐานของ	76
25	แรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการการศึกษาด้านการรับ	78
26	ข่าวสารข้อมูลของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ.....	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการการศึกษาด้านเพิ่มพูน	80
27	ทักษะทางอาชีพของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการการศึกษาของแรงงานไทย	81
28	ที่จะไปทำงานต่างประเทศ....	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านความรู้	82
29	พื้นฐานของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านการรับ	83
30	ข่าวสารข้อมูลของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านเพิ่มพูน	84
31	ทักษะอาชีพของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	
	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านเพิ่มพูน	85
	ทักษะทางอาชีพของแรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ	